

Sattumasta systeemiin, ammattillisen koulutuksen ja kirjaston yhteistyörakenteet Espoossa

Espoon kaupunginkirjasto

Jertta Pomeranz, johtava kirjastopedagogi, lasten ja nuorten osallisuus

Taustaa:

- Oppivelvollisuuden laajentuminen -21 herätti tarpeen palvelumallin luomisesta myös toiselle asteelle.
- Lähdettiin Omnian opettajien ja opiskelijoiden kanssa kehittämään toimivaa mallia -23
- Yhteistyössä kulttuurikasvatuksen kanssa -24
- Ammattiopisto Live mukaan -24
- Pilotoitiin -24 elokuussa

<https://www.espoo.fi/fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kulps-kulttuuri-ja-liikuntapolku/kulps-kirjastopolku/toisen-asteen-opetuksen-kulps-kirjastopolku>

Kulps-kirjastopolku

Kulps-kirjastopolku on osa espoolaista kulttuurikasvatus-suunnitelmaa, joka koostuu erilaisista palvelu-kokonaisuuksista eri luokka-asteille: esikoululaisista 2.asteelle.

Kirjastopolku on suunniteltu edistämään lukemista, monilukutaitoa, kirjastopalveluiden saavutettavuutta ja siihen on liitetty työelämäyhteistyö, jossa opiskelija toteuttaa oppimistehtävän projektina kirjastolle.

Kulps-kirjastopolun palvelut ja ilmoittautuminen löytyvät Kulps- sekä kirjaston espoo.fi – sivujen kautta. Käytämme myös lyhytosoitetta:
kulps.espoonkirjastot.fi

Ilmoittautumislomake tavoittaa kyseiseen palveluun, konseptiin tai ikäryhmään perehtyneet kirjastolaiset. Ilmoittautumisen jälkeen opettajaan ollaan yhteydessä ja sovitaan tarkemmin vierailusta.

Kaikkien ikäryhmien perustarjonta on avoinna pääasiassa koko lukuvuoden. Kurssimuotoinen opiskelu on huomioitava palvelurakenteessa.

Lait tavoitteiden takana

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) määrittelee ammatillisen koulutuksen tavoitteeksi varsinaisen ammattiin valmistumisen lisäksi mm. tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintovalmiuksien, ammatillisen kehittymisen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Laki yleisistä kirjastoista puolestaan antaa kirjastoille useita tehtäviä, mm. edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin sekä tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön, monipuoliseen lukutaitoon sekä tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Yleisen kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Laissa todetaan myös, että yleinen kirjasto voi tehtäviensä hoitamiseksi toimia yhteistyössä mm. oppilaitosten kanssa.

Kansallinen lukutaitostrategia -30 kirjasto ja ammatilliset oppilaitokset

Myös Kansallinen lukutaitostrategia 2030 näkee yhteistyön merkityksen monilukutaidon edistämiseksi.

Monilukutaito määritellään: taidoksi lukea, ymmärtää ja tulkita sekä kirjoittaa ja tuottaa monimuotoisia tekstejä erilaisissa ympäristöissä ja erilaisin välinein.

Lukutaitotoimijoiksi määritellään niin kirjastot kuin ammattikoulutkin.

<https://www.sjkerte.fi/yhteistyomallit>

Miksi toinen aste?

- Nuoren elämän nivelvaiheita. Aikaa jolloin otetaan itsenäisesti haltuun yhteiskunnan palveluita.
- Oman identiteetin muotoutumisen aikaa, jolloin määritellään ja etsitään omia mieltymyksiä.
- Kulttuurikasvatus- ja kirjastopalveluiden painopisteenä opiskelijan hyvinvointi ja merkityksellisyyden kokemukset

Mitä on tehty?

Julkaisun graafisen ilmeen suunnittelu, muraalien maalauksia ja mainos- ja opastevideoita, tapahtumatuotantoa, erilaisia pajoja, palvelumuotoilua, yhteisötaidetta, Oma tarina-kirja ym.

Kulps-polulta:

”Kirjasto tarjoaa todellisen työympäristön toteuttaa opintoihin liittyviä työnäytteitä, kurssitöitä tai projekteja. Yhteistyöstä sovitaan kirjallisesti ”toimeksiantosopimuksena” ja kirjaston edustaja voi tarvittaessa olla mukana arvioimassa valmistunutta työtä. Yhteistyössä on mahdollisuus oppia myös työelämässä keskeisiä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä yhdessä tekemistä ja asioista sopimista.”

Työelämäyhteistyö, miksi?

- Vastavuoroisuus – ei tarjota ylhäältä käsin: tehdään yhdessä, lukutaitotyössä oleellista
- Tavoitetaan kirjastoa käyttämättömiä nuoria ja nuoria aikuisia
- Tulevaisuususkon vahvistamista

Missä mennään?

- Yhdistetään tietämystä ja osaamista opettajien kanssa
- Ei tarvitse keksiä sisältöä: nousevat todellisista tarpeista
- Yhteistyössä on voimaa: säästetään resursseja, yhdistetään verkostoja
- Luodaan rakenteita ”työtehtäväpankki”
- Työ perustuu lukutaitotyöhön

Kiitos!

Jertta.pomeranz@espoo.fi reeta.voutilainen@espoo.fi

Suosittelen: Sanna Claren, Verkosto ja työelämäyhteistyö:
Kirjaston ja ammattikoulun yhteistyönedellytykset,

<https://www.theseus.fi/handle/10024/872739>